

EVALUAREA BUNĂSTĂRII ȘI DIFERENȚEI SOCIALE A POPULAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA (Partea I)

S. Gorobievski, dr. econ.

Universitatea Tehnică din Moldova

Pe parcursul dezvoltării economiei Republica Moldova factorul uman, tradițional, n-a fost luat în considerație. În lupta politică a multiplelor partide politice moldave omul a fost considerat și calificat în primul rând după coloratura politică. Astfel, resursele umane ale economiei Republicii Moldova s-au pomenit divizate în zeci de conglomerate de adepți și, în dependență de partidul puterii, antrenați sau respinși pentru încadrare în funcții. Acest sindrom al infantilității politice afectează grav economia Republicii Moldova, afirmarea noastră economică, și respectiv - depășirea stării de sărăcie.

Suplimentar menționăm scăderea producției industriale și agroindustriale, creșterea cronică a deficitului balanței de comerț exterior, degradarea structurală și instituțională a comerțului exterior, creșterea galopantă a datoriilor externe (dar și interne, cum ar fi arieratele la salarii, pensii, plăți comunale), creșterea șomajului (și formei de șomaj voalat), eșecurile vădite ale reformării sistemelor educaționale și de sănătate, lipsa unor viziuni economice clare de revitalizare a mediului economic rural și multe altele, care au condus la deteriorarea imaginii Republicii Moldova de către comunitatea politică, economică și financiară internațională. Situația este și mai dificilă, dacă punem în discuție nivelul de trai al populației, în special al populației rurale și pensionare.

Pe fundalul resurselor naturale, energetice și de materie primă ale Republicii Moldova, factorul uman reprezintă principala și cea mai valoroasă resursă economică a Moldovei în perspectiva creșterii economice durabile. Calificarea profesională a resurselor umane moldave totdeauna a fost mai înaltă comparativ cu calificarea profesională medie în ex-URSS. Sistemul național managerial, în schimb, este "de modă veche".

Guvernările Republicii Moldova trebuie să conștientizeze, că pentru sporirea economiei durabile valoarea factorului uman condiționează sub cele mai variate aspecte concepția, viteza și succesul restructurării economice.

Rapoartele Globale și Naționale de Dezvoltare Umană ale Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) plasează oamenii în centrul analizei în domeniul dezvoltării, începând cu anul 1990. Cheia edificării unor democrații de succes cu

economie de piață, protecție socială și oportunități egale este nu doar creșterea economică și acumularea bogăției, dar, cel mai important, extinderea spectrului de alegeri ale oamenilor și a oportunităților pentru ei. Această abordare holistică și durabilă a dezvoltării se află la baza fiecărui Raport Național de Dezvoltare Umană în Moldova, începând cu primul studiu, publicat în anul 1995.

Prezentul Raport, care marchează a 15-a aniversare de la prima apariție a Rapoartelor Naționale de Dezvoltare Umană în Republica Moldova, se axează pe impacturile Schimbărilor Climatice asupra mediului, societății și economiei moldovenești. Raportul analizează opțiunile politicilor de adaptare și sinergiile lor potențiale, împreună cu obiectivele de dezvoltare a țării. În același timp, nu poate fi ignorată nici importanța diminuării emisiilor viitoare ale gazelor cu efect de seră și a Schimbărilor Climatice.

Nu mai puțin importantă pentru Republica Moldova, care este în cale spre aderare la Uniunea Europeană, rămâne problema inegalității sociale a factorului uman. Măsurarea distribuției veniturilor sunt utilizate pe scară largă în studiile economice de inegalitate socială a factorului uman. Cu toate că distribuția veniturilor nu este singurul factor care determină stratificarea socială într-o anumită țară sau regiune, acesta este unul dintre factorii cei mai importanți. Economistii au fost deosebit de diferiți în legătura cu distribuția veniturilor și creșterea economică. Unii cercetători au utilizat distribuția veniturilor, ca o variabilă dependentă (de exemplu, o variabilă influențată de creșterea economică), în timp ce altele au tratat inegalitatea veniturilor ca o variabilă independentă, care afectează perspectivele de creștere economică. Cercetătorii care postulează că distribuția veniturilor și creșterea economică sunt reciproc conectate sunt în majoritate [2, 3].

În viziunea autorului, pentru a efectua analiza relevantă a distribuției veniturilor ca o variabilă în studiile propuse, este necesar ca:

- studiul să fie reprezentativ la nivel național sau de uz casnic;
- informația utilizată să reflecte același tip de venituri (salariile, veniturile non-salariale, etc.);
- studiul să măsoare venitul la același stadiu (înainte sau după taxe) și el trebuie să desemneze

aceeași unitate de măsură a beneficiarului de venituri (gospodăria, familia, persoana fizică, salariații, etc.)

În acest context, un deosebit aport îl au cercetările efectuate de savanții din Republica Moldova, precum sunt: Circă S., Danii T., Livițchi O., Muntean T., Roșco A. ș.a., care au demonstrat că principalul instrument de măsurare a sărăciei este pragul sărăciei, mărimea care permite de a împărți toată societatea în săraci și non-săraci, și reprezintă, în esență, nivelul minim admisibil sau critic de trai. Oamenii, bunăstarea cărora este mai joasă de nivelul pragului de sărăcie, formează partea săracă a populației, restul se referă la non-săraci [2, 3, 4].

Majoritatea pragurilor de sărăcie cunoscute sunt prezentate prin indicatori monetari generalizatori, precum sunt *venitul minim acceptabil* sau *suma minimă a cheltuielilor de consum*. În calitate de indicatori ai bunăstării sunt recunoscuți indicatorii monetari - *venitul și consumul populației*, considerați componente importante ai dinamicii de ansamblu ale CV a populației.

Veniturile reprezintă unul din factorii – cheie, care influențează în mod direct nivelul de trai al populației. Dacă plecăm de la ipoteza că veniturile populației, privite în general din punct de vedere al utilizării acestora se manifestă prin consum, iar excedentul lor în economie că orice creștere a venitului real ce provoacă o creștere a consumului, atunci se impune o analiză paralelă a *veniturilor și consumului populației* întru evaluarea bunăstării populației. Noțiunea de *venituri ale populației* include totalitatea încasărilor bănești, a contravalorii produselor în natură și a serviciilor obținute și primite de populație ca urmare a prestării unor activități utile din punct de vedere social sau ca drepturi, în conformitate cu legislația fiecărei țări, din fondurile sociale de consum. Pentru caracterizarea nivelului de trai, considerăm că cele mai importante venituri sunt *veniturile disponibile*, cunoscute și sub denumirea de *venituri nete*, care reprezintă *acea parte a veniturilor care rămâne la dispoziția persoanelor pentru acoperirea cheltuielilor de consum și pentru economisire*.

Volumul cheltuielilor dintr-o anumită perioadă depinde de nivelul veniturilor din aceeași perioadă, de acumulările de venit din perioadele anterioare, cât și de utilizarea veniturilor anticipate. Ca regulă, veniturile individuale ale angajaților sau a familiilor acestora sunt determinate de bugetele respective. *Consumul populației reprezintă totalitatea produselor alimentare și nealimentare consumate, a serviciilor utilizate de populație în scopuri neproductive într-o anumită perioadă de timp*. Autorul se conduce de conceptul că pentru

efectuarea unui studiu relevant al *consumului populației trebuie ținut cont, că* consumul evoluează paralel cu dezvoltarea societății umane și este influențat de aceasta prin dezvoltarea necesităților umane, apoi consumul are o anumită ierarhizare în funcție de nevoile individuale....

Să urmărim veniturile și cheltuielile populației din Republica Moldova. Biroul Național de Statistică (BNS) informează că în trimestrul I al anului 2010 *veniturile disponibile* ale populației au constituit în medie pe o persoană pe lună 1237,6 lei, fiind în creștere cu 12,2% față de aceeași perioadă a anului 2009. Plățile salariale au reprezentat cea mai importantă sursă de venit, 41,1% din veniturile totale disponibile, contribuția acestora fiind în descreștere față de trimestrul I 2009 cu 3,2 % (fig. 1, tab.1).

Veniturile din prestațiile sociale au contribuit la formarea veniturilor gospodăriilor în proporție de 16,8% sau cu 1,6% mai mult față de aceeași perioadă a anului 2009. Veniturile din activitatea individuală agricolă au înregistrat o pondere de 12,0% sau cu - 4,4% mai puține față de anul 2007, iar cele din activitatea individuală non-agricolă - 5,9% sau cu 1,1% mai mici decât în anul 2009.

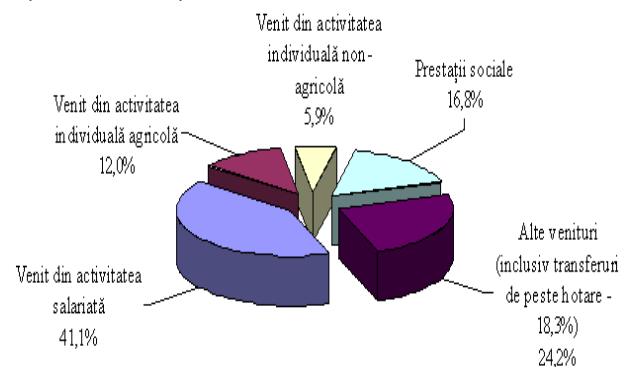

Figura 1. Structura veniturilor totale ale populației Republicii Moldova pe surse de formare, 2010.

În funcție de mediul de reședință, se constată că în 2010 *veniturile populației din mediul urban* au fost în medie cu 551,5 lei sau cu 54,8% mai mari decât ale populației din mediul rural. În mediul urban, principala sursă de formare a veniturilor a fost activitatea salariată, care a asigurat veniturile populației în proporție de 54,7% și 58,3% în trimestrul I 2009, iar prestațiile sociale au constituit 13,8% și 12,0% în trimestrul I 2009.

În mediul rural, cea mai importantă sursă de venit la fel este activitatea salariată (25,9%), dar contribuția acesteia în veniturile disponibile ale populației rurale este de 2 ori mai mică decât în mediul urban. Veniturile obținute în anul 2009 din activitatea individuală agricolă au asigurat 23,8% din totalul veniturilor disponibile. Cea mai mare

Tabelul 1. Veniturile gospodăriilor casnice ale Republicii Moldova în trimestrele I, 2007-2010.

Indicatori economici	2007	2008	2009	2010
Venituri totale, medii lunare pe o persoană, lei	884,6	1093,0	1103,3	1237,6
<i>inclusiv ponderea pe surse, în %:</i>				
Activitatea salariată	37,9	43,2	44,3	41,1
Activitatea individuală agricolă	16,4	12,0	9,0	12,0
Activitatea individuală non-agricolă	6,1	5,3	7,0	5,9
Venit din proprietate	0,4	0,6	0,4	0,1
Prestații sociale:	13,9	15,1	15,2	16,8
pensii;	11,8	12,9	12,7	13,5
indemnizații pentru copii;	0,7	0,4	0,6	0,7
compensații;	0,6	0,6	0,7	0,6
ajutor social.	-	-	0,0	0,2
Alte venituri:	25,2	23,8	24,2	24,1
din care remitențe	19,9	17,7	19,9	18,3
Venituri disponibile bănești, medii lunare pe o persoană, lei	719,5	941,2	994,5	1049,0
<i>inclusiv în % activitatea salariată</i>	46,5	50,2	49,0	48,3
Venituri disponibile în natură, medii lunare pe o persoană, lei	165,0	151,9	108,9	188,6
inclusiv consumului de produse alimentare din resursele proprii, %	87,7	81,4	85,8	82,2

Sursă: datele www.statistica.md și calculele autorului

Tabelul 2. Veniturile gospodăriilor casnice din mediul urban ale Republicii Moldova, 2007-2010.

Indicatorii economici	2007	2008	2009	2010
Venituri disponibile totale, medii lunare pe o persoană, lei	1047,1	1371,1	1459,3	1558,5
<i>inclusiv ponderea în % pe surse:</i>				
Activitatea salariată	50,8	57,2	58,3	54,7
Activitatea individuală agricolă	2,0	1,0	0,9	1,5
Activitatea individuală non-agricolă	9,9	6,4	7,5	8,9
Venit din proprietate	0,8	1,0	0,5	0,1
Prestații sociale:	12,8	13,8	12,0	13,8
pensii;	10,5	11,8	9,9	10,7
indemnizații pentru copii;	0,8	0,4	0,7	0,9
compensații;	0,5	0,4	0,4	0,3
ajutor social.	-	-	0,0	0,0
Alte venituri	23,8	20,7	20,7	21,0
din care remitențe	15,9	12,1	15,8	13,3
Venituri disponibile bănești, medii lunare pe o persoană, lei	985,8	1311,6	1425,1	1480,0
inclusiv în % activitatea salariată	54,0	59,8	59,7	57,6
Venituri disponibile în natură, medii lunare pe o persoană, lei	61,3	59,6	34,3	78,5
inclusiv consumul de produse alimentare din resursele proprii, %	46,5	33,8	51,2	38,1

Sursă: datele www.statistica.md și calculele autorului

parte a veniturilor din activitatea agricolă este reprezentată de contravaloarea consumului de produse alimentare din gospodăria auxiliară (91,5%).

Populația rurală în comparație cu cea urbană este dependentă într-o proporție mai mare de transferurile din afara țării, ponderea acestora în

venituri fiind de 24,0% față de 21,0% în mediul urban. Totodată, pentru populația din mediul rural este caracteristică o pondere *mai mare și a prestațiilor sociale*, acestea au contribuit la formarea veniturilor cu 20,2%, față de 13,8% în mediul urban (tab.3.).

Tabelul 3. Veniturile gospodăriilor casnice din mediul rural ale Republica Moldova, 2007-2010.

Indicatori economici	2007	2008	2009	2010
Venituri disponibile totale, medii lunare pe o persoană, lei	767,0	891,6	846,3	1007,0
<i>inclusiv ponderea pe surse, %:</i>				
Activitatea salariată	25,1	27,7	26,8	25,9
Activitatea individuală agricolă	30,7	24,2	19,0	23,8
Activitatea individuală nonagricolă	2,4	4,0	6,4	2,7
Venit din proprietate	0,1	0,1	0,2	0,0
Prestații sociale:	15,1	16,6	19,2	20,2
pensii;	13,1	14,2	16,2	16,6
indemnizații pentru copii;	0,5	0,5	0,5	0,5
compensații;	0,8	0,8	1,1	1,0
ajutor social.	-	-	0,0	0,4
Alte venituri	26,7	27,3	28,5	27,5
din care remitențe	23,8	23,8	25,0	24,0
Venituri disponibile bănești, medii lunare pe o persoană, lei	526,9	673,0	683,6	739,3
<i>inclusiv activitatea salariată, %</i>	36,5	36,7	33,0	35,0
Venituri disponibile în natură, medii lunare pe o persoană, lei	240,0	218,6	162,7	267,7
<i>inclusiv consumul de produse alimentare din resursele proprii, %</i>	95,3	90,8	91,0	91,5

Sursă: datele www.stzstatistica.md și calculele autorului

În funcție de mediul de reședință, se constată că în 2010 **veniturile populației din mediul urban** au fost în medie cu 551,5 lei sau cu 54,8% mai mari decât ale populației din mediul rural. În mediul urban, principala sursă de formare a veniturilor a fost activitatea salariată, care a asigurat veniturile populației în proporție de 54,7% și 58,3% în trimestrul I 2009, iar prestațiile sociale au constituit 13,8% și 12,0% în trimestrul I 2009.

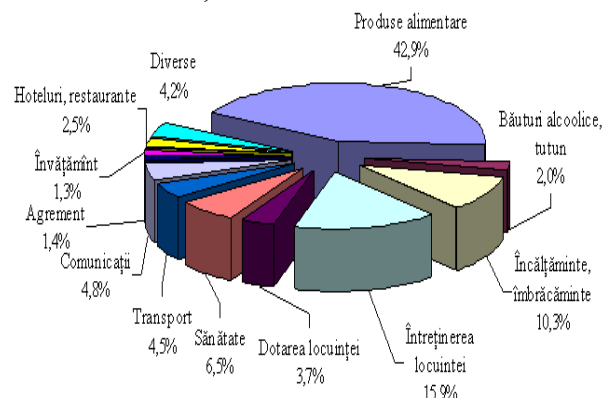
Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul I 2010 au constituit în medie pe o persoană 1306,7 lei, fiind în creștere față de aceeași perioadă a anului 2009 cu 16,7% (tab.4). Cea mai mare parte a cheltuielilor a fost destinată

Tabelul 4. Cheltuielile medii lunare de consum ale GC din Republica Moldova, 2007-2010.

Indicatorii economici	2007	2008	2009	2010
Cheltuieli de consum totale, medii lunare pe o persoană, lei	984,5	1161,4	1120,0	1306,7
<i>inclusiv ponderea în % pentru:</i>				
Produse alimentare	43,4	42,3	40,1	42,8
Băuturi alcoolice, tutun	2,9	2,2	1,9	2,0
Îmbrăcăminte, încălțăminte	11,1	12,5	13,0	10,3
Întreținerea locuinței	12,5	13,7	15,3	15,9
Dotarea locuinței	4,8	4,4	3,8	3,8
Îngrijire medicală și sănătate	6,5	6,2	7,1	6,5
Transport	5,9	4,9	4,5	4,5
Comunicații	4,3	5,0	5,3	4,8
Agrement	2,3	2,0	1,8	1,4
Învățământ	0,3	0,3	0,6	1,3
Hoteluri, restaurante, cafenele etc.	2,2	2,3	2,3	2,5
Diverse	3,8	4,3	4,3	4,2
Cheltuieli de consum bănești, medii lunare pe o persoană, lei	822,9	1010,4	1012,0	1119,1
Cheltuieli de consum în natură, medii lunare pe o persoană, lei	165,0	151,8	108,0	187,6

Sursă: datele www.statistica.md și calculele autorului

acoperirii necesarului de consum alimentar – 42,8% (cu 2,7% mai mult față de trimestrul I al anului 2009). Pentru întreținerea locuinței o persoană în medie a alocat 15,9% din cheltuielile totale de

Figura 2. Structura cheiluielilor de consum ale gospodăriilor din Republica Moldova, 2010.

consum (+0,6%), iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 10,3% (- 2,6%). Celelalte cheltuieli au revenit pentru sănătate (6,5% contra 7,1% față de trimestrul I 2009), comunicații (4,8% în 2010 și 5,3% în 2009), transport (4,5% în 2010 și 5,9% în anul 2007), dotarea locuinței (3,8% în 2010 și 4,8% în 2007), învățământ (1,3% în 2010 și 0,6% în

2009). Pentru asigurarea consumului de produse alimentare **în mediul urban** populația a alocat, în medie, 38,1% din cheltuielile lunare de consum (37,6% în trimestrul I 2009), iar **în rural** – 48,0% (43,2%).

Populația urbană cheltuie mai mult pentru servicii de întreținere a locuinței (17,0% față de 14,6% în mediul rural), servicii de comunicații (5,6% față de 4,0%), transport (5,5% față de 3,3%), servicii de recreere și cultură (2,2% față de 0,4%) și pentru hoteluri, cafenele și restaurante (4,1% față de 0,8%). În medie, cheltuielile de consum ale **populației din mediul urban** au constituit 1629,1 lei

Tabelul 5. Consumul gospodăriilor din mediul urban al Republicii Moldova, 2007-2010.

Indicatorii economici	2007	2008	2009	2010
Cheltuieli de consum totale, medii lunare pe o persoană, lei	1167,2	1398,4	1434,4	1629,1
<i>inclusiv ponderea în % pentru:</i>				
Produse alimentare	39,9	39,6	37,6	38,1
Băuturi alcoolice, tutun	1,9	1,5	1,5	1,5
Îmbrăcăminte, încălțăminte	9,7	12,1	12,5	9,3
Întreținerea locuinței	11,5	13,3	15,2	17,0
Dotarea locuinței	4,4	3,8	3,6	3,1
Îngrijire medicală și sănătate	6,9	6,2	6,7	6,3
Transport	8,3	5,7	4,7	5,5
Comunicații	5,1	5,4	5,7	5,6
Agrement	3,7	3,0	2,6	2,2
Învățământ	0,5	0,4	1,0	1,8
Hoteluri, restaurante, cafenele etc.	3,4	3,7	3,6	4,1
Diverse	4,6	5,3	5,3	5,3
Cheltuieli de consum bănești, medii lunare pe o persoană, lei	1111,7	1341,1	1400,1	1550,7
Cheltuieli de consum în natură, medii lunare pe o persoană, lei	61,3	59,7	34,3	78,4

Sursă: datele www.statistica.md și calculele autorului

pe o persoană lunar, respectiv cu 554,1 lei sau de 1,5 ori mai mult față de mediul rural. În structura cheltuielilor totale de consum, predomină *cheltuielile bănești* – 85,6%, celor în natură le revine respectiv 14,4% (tab.5). În **gospodăriile urbane** cheltuielile în natură constituie 4,8% din total cheltuieli de consum, de regulă acestea fiind cazurile consumului de produse alimentare primite gratis din afara gospodăriei (rude, ajutor, etc.) (tab.5).

În cazul **gospodăriilor rurale** cheltuielile în natură constituie în medie 24,8% din total cheltuielile de consum, dat fiind disponibilității produselor agroalimentare proprii pentru consumul curent al gospodăriei (tab.6).

Tabelul 6. Consumul gospodăriilor casnice din mediul rural al Republicii Moldova, 2007-2010.

Indicatorii economici	2007	2008	2009	2010
Cheltuieli de consum totale, medii lunare pe o persoană, lei	852,3	989,7	893,1	1075,0
<i>inclusiv ponderea în % pentru:</i>				
Produse alimentare	46,8	45,1	43,2	48,0
Băuturi alcoolice, tutun	3,9	3,0	2,3	2,5
Îmbrăcăminte, încălțăminte	12,4	13,0	13,5	11,3
Întreținerea locuinței	13,5	14,1	15,5	14,6
Dotarea locuinței	5,2	5,0	4,0	4,5
Îngrijire medicală și sănătate	6,1	6,2	7,7	6,8
Transport	3,6	4,0	4,2	3,3
Comunicații	3,6	4,5	4,9	4,0
Agrement	0,9	1,0	0,9	0,4
Învățământ	0,1	0,2	0,2	0,8
Hoteluri, restaurante, cafenele etc.	1,0	0,9	0,7	0,8
Diverse	3,0	3,2	3,1	3,0
Cheltuieli de consum bănești, medii lunare pe o persoană, lei	614,1	770,8	731,7	808,9
Cheltuieli de consum în natură, medii lunare pe o persoană, lei	240,0	218,6	161,3	266,1

Sursă: datele www.statistica.md și calculele autorului

Un indicator important în evaluarea nivelului de trai al populației este mărimea minimului de existență (coșul minimal de consum). BNS ne informează că în trimestrul I a anului 2009 *mărimea minimului de existență* în R.Moldova a constituit în medie pe o persoană 1238,4 lei, fiind în descreștere față de trimestrul II 2008 cu 10,9%, iar față de trimestrul I 2009 – cu 7,5%. Media anuală a mărimei minimului de existență pentru anul 2009 a constituit pe o persoană 1187,8 lei, fiind în descreștere față de anul 2008 cu 13,2% (fig.3.3). Valoarea minimului de existență este calculată în baza Regulamentului "Cu privire la modul de calculare a minimului de existență", aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.902, din 28 august 2000. Această scădere a avut loc preponderent din cauza micșorării prețurilor la produsele alimentare, astfel încât, valoarea coșului alimentar al minimului de existență s-a micșorat cu

Evoluția trimestrială a minimumului de existență în 2006-2009

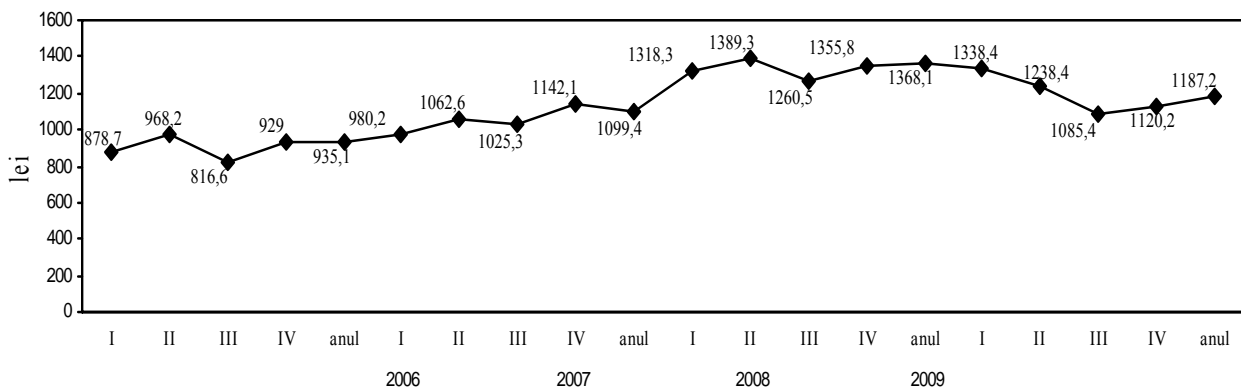

Figura 3. Evoluția minimumului de existență a populației Republicii Moldova, 2006-2009, lei.

10,2%. Totodată, s-a redus și ponderea coșului nealimentar în valoarea totală a minimumului de existență cu 1,7 %. Valoarea maximă a minimumului de existență revine populației în vârstă aptă de muncă – 1310,6 lei, și, în special, bărbaților – 1392,1 lei. Pentru pensionari minimumul de existență a constituit 1059,6 lei și reprezenta 85,6% din valoarea medie pentru totalul populație. Veniturile disponibile lunare ale populației în trimestrul II 2009 au constituit 1179,6 lei în medie pe o persoană. Co-raportul dintre veniturile medii lunare disponibile pe o persoană și valoarea medie a minimumului de existență în trimestrul II a anului 2009 a fost de 95,3%, față de 87,4% în aceeași perioadă a anului 2008.

În funcție de mediul de reședință, minimumul de existență pentru anul 2009 se caracterizează prin valori maxime pentru mediul urban (1295,3 lei) și, respectiv, valori minime pentru mediul rural (1112,4 lei). Acest decalaj a fost determinat de diferențele existente în componența coșului alimentar și a structurii cheltuielilor de consum a gospodăriilor din mediul urban și rural. Pe categorii de populație, valoarea maximă a minimumului de existență revine populației în vârstă aptă de muncă – 1251,1 lei, și, în special, bărbaților – 1327,0 lei (fig.3). Pentru pensionari minimumul de existență a constituit 1022,8 lei și reprezenta 86,1% din valoarea medie pentru total populație. Minimumul de existență pentru copii reprezintă în medie 1112,0 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în dependență de vârsta copilului, de la 451,0 lei pentru un copil în vârstă de până la 1 an și până la 1228,3 lei pentru un copil în vârstă de 7-16 ani. În condițiile, în care indemnizațiile lunare pentru îngrijirea copiilor până la 1,5/3,0 ani constituie în anul 2009 în medie 478,9 lei pentru persoanele asigurate și 150 lei pentru cele neasigurate, aceste plăți sociale acoperă necesarul pentru copii în vârstă

de până la 1 an în proporție de 106,2% și 33,3% și, respectiv, 65,7% și 30,2% în anul 2008.

Bibliografie

1. *Anuarul EUROFOUND 2009. Condiții de viață și de muncă în Europa.* Dublin, 2009. 40p.
2. **Gorobievski S., Nadrag L.** *The worldwide methodologies for assessing living standards. Proceedings of the 2nd International Conference on Business and Economy, ICBE 2010. Volume 2. Constanta, 11-12 noiembrie 2010. New York: Contemporary Science Association, p.188-197.*
3. **Gorobievski S., Nadrag L.** *Worldwide and european methods for assessing living standards The XI-th International Conference "The Risk in Contemporary Economy", RCE- 2010. Galați, 2010, SD.*
4. *Indicatorii economici și financiari ai Republicii Moldovei. BNM, iulie 2010. 12.*